

jedan poklik koji se ponavlja tri puta, i to iza posvetnih riječi (Dobri Bože tebi hvala). Ponavljanjem tog poklika htjelo se djeci pomoći da bolje shvate hvalbeno obilježje euharistijske molitve.

Nove euharistijske molitve traže pripremu predvoditelja i djece. Bilo bi veoma korisno da se djeci održi nekoliko kateheza o tim molitvama. Možda bi sadržaj i oblik novih euharistijskih molitava mogao poslužiti kao dobar materijal za dio pripreme što se traži za prvu pričest, prvu ispovijed i krizmu, posebno uvodne napomene koje se u dvadesetpet točaka iznose uz izdanje ovih molitava (Kršćanska sadašnjost, Zagreb 1977.). Smatramo da bi na taj način liturgija više ulazila u nazor vjere koji se pruža vjeroučenicima.

Zahvalni smo našim biskupima što su od Svete stolice molili dozvolu za uporabu svih triju euharistijskih molitava, iako je od Svetog zbora za bogoštovlje bilo rečeno da svaka biskupska konferencija može izabrati *samo jednu* euharistijsku molitvu za mise s djecom i jednu o pomirenju (usp. Dekret o euh. molitvama za mise s djecom, br. 2). Smijemo također izraziti nadu da će se naši biskupi založiti za stvaranje novih euharistijskih molitava i za mise s odraslima. Neki drugi narodi su u tome već obogaćeni.

B Š

NASTOJANJE ŠVICARSKOJE BISKUPSKOJE KONFERENCIJE OKO LITURGIJSKE IZOBRAZBE SVEĆENIKA

Nisu se ispunile sve nade koje su bile povezane s obnovljenom liturgijom. To potvrđuju izvjesne poteškoće i napetosti. Zbog toga je švicarska Biskupska konferencija prihvatila poticaj svoje liturgijske komisije te sazvala na jedan sastanak sve odgovorne za izobrazbu i permanentno obrazovanje dušobrižnika. Pri kraju 1977. god. naime sastali su se u bogoslovskom sjemeništu u Luzernu članovi Biskupske konferencije i liturgijske komisije s upraviteljima sjemeništa, dekanima, odnosno rektorima teoloških fakulteta, profesorima liturgike i drugim odgovornima za permanentno obrazovanje dušobrižnika.

Raspravljalo se najprije o pitanju: da li se poteškoće koje su u vezi s koncilskom liturgijskom obnovom i pastoralom sakramenata zaista mogu svesti na nedovoljnu pripremu dušobrižnika, bilo tokom teološkog studija bilo u praktičnom radu? Oni učesnici koji polaze od prakse i koji su više suočeni s vjernicima na terenu tvrde da bi trebalo poboljšati liturgijsku naobrazbu.

Suglasili su se da se za sve poteškoće ne može okriviti obnovljenu liturgiju. Napetosti su u liturgiji često puta proizvod razvoja teologije i egzegeze. Liturgijska reforma i valorizacija Božje riječi dolaze upravo u ono vrijeme kad su se dogmatika i biblijska znanost nalazile u previranju. Tome također treba još pridodati i promjene u ljudskom društvu.

Činjenično stanje

Zašto obnovljena liturgija nije mogla do sada ispuniti očekivanja koja su u nju bila postavljena? O tom je pitanju bilo govora u kratkim referatima, u radu po grupama i u zajedničkim diskusijama. Rasprava o tom pitanju donijela je različite rezultate.

Ne može se reći da je manjak na dobroj volji liturga, ali od mnogih se previše zahtijevalo. Velik broj svećenika primio je liturgijsku i duhovnu naobrazbu prije Koncila. Oni su tada naučili »*misu čitati*«, pa je i danas »čitaju« na narodnom jeziku kao što su je i prije čitali na latinskom jeziku. Kod nekih pak nije u

pitanju izobrazba, jer su išli ukorak s obnovom i novim promjenama. No, njima je kao predstojnicima liturgije nedostajala komunikativnost, njihova su litur-
gijska slavlja djelovala na razum a ne na srce vjernika.

Ima dušobrižnika koji se vrlo malo obaziru na narod kad je u pitanju pri-
prava bogoslužja. Olako se zaboravlja da je predsjedatelj službenik zajednice.
Službenik nije ovlašten da oblikuje bogoslužje prema vlastitom nahođenju.

Obnovljena liturgija pripušta i zahtijeva kreativnost. To međutim ne smije
dovesti do neke nove vrste klerikalizma, gdje su vjernici naprosto izloženi ide-
jama i trenutnom raspoloženju službenika. Mnogi doduše misle da svojom oso-
bnom liturgijom služe zajednici, ali pri tom zaboravljaju da je liturgija bogo-
služje Crkve.

O svemu tome treba voditi računa ne samo u permanentnom obrazovanju
već i u liturgijskom odgoju na fakultetima i bogoslovskim sjemeništima.

Preporuke

1. Bogoslužje je privilegirano, a često puta je i jedino mjesto, gdje se vjer-
nici susreću sa zajedništvom i naviještanjem Crkve. Samo to praktično značenje
liturgije, uz ostale teološke razloge, moralo bi prisiliti dušobrižnika da svojoj
ulozi liturga posveti veliku pažnju. Na prvom mjestu stoji brižljiva priprava
svakog pojedinog bogoslužja. Osim toga, potrebno je da se dušobrižnik trudi oko
osobnog usavršavanja u liturgiji, i kao teologiji i kao praksi.

2. U liturgiji je potrebna kreativnost. Ta kreativnost pak ne smije voditi k
proizvoljnom i čisto privatnom oblikovanju liturgije, što bi bez sumnje kod
vjernika umanjivalo svijest kontinuiteta i crkvenog zajedništva. Svećenik uvi-
jek mora biti svjestan da je on u liturgiji službenik zajednice pa kao takav ne
može postupati i raditi čisto prema svom nahođenju. Također treba voditi raču-
na da se euharistijsko slavlje u velikoj zajednici rukovodi drukčijim zakonom
nego bogoslužje u jednoj maloj grupi.

3. Liturgijske su knjige temeljna baza svakog oblikovanja liturgije. Razno-
vrnsne kombinacijske mogućnosti koje nam one pružaju moraju biti iscrpljene
prije nego što se uzmu ili stave drugi tekstovi, ako za to već postoje određeni
razlozi ili prigode.

4. Nije dovoljno samo poznavanje i ispunjavanje liturgijskih zakona. Mnogo
je važnije duhovno probuditi liturgijski događaj i vlastitu ulogu u liturgiji.

5. Usporedo s liturgijskim slavljinama nužna je i liturgijska pouka zajednice,
da može ući u smisao oblikovanja liturgije, kako bi je onda mogla bolje vršiti.
Sinode preporučuju da u svakoj župi liturgijska grupa, zajedno s dušobrižnici-
ma, priprema liturgijsko bogoštovlje.

6. Već u sjemeništu i teološkom studiju moraju se steći preduvjeti za ispra-
vno shvaćanje liturgije. To se ne može postići izolirano već u okviru cjelokupne
teološke izobrazbe i duhovne pouke.

7. U osnovnoj izobrazbi nedostaje povezanost između teorije (predavanja)
i liturgijske prakse. Stoga je poželjno da se i za liturgijski odgoj uvedu prakti-
čne vježbe, slično kao i za homiletsku i katehetsku naobrazbu.

8. Trebalo bi napokon ispitati, da li se u okviru permanentnog obrazovanja
dušobrižnika mogu po regijama i dekanatima ostvariti stručna savjetovanja i
zajednička razmišljanja u vezi sa liturgijskom praksom.